

بررسی وضعیت اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و نحوه گذران اوقات فراغت سالمندان ساکن در مناطق شهری، تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی سمنان ۱۳۸۰

معصومه صابریان^{۱*} (M.Sc)، سعید حاجی آقاجانی^۱ (M.Sc)، راهب قربانی^۲ (Ph.D)

۱- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی، بخش پزشکی اجتماعی

چکیده

سابقه و هدف: با پیشرفت علم پزشکی، امید به زندگی افزایش یافته و جوامع را با افزایش جمعیت سالمندان روبرو ساخته است. برنامه‌ریزی جهت ارائه هرگونه خدمات، نیازمند شناخت نیازهای واقعی سالمندان است. آگاهی و دستیابی به نیازهای واقعی آنان به برنامه‌ریزان کمک می‌کند تا با توجه به خواست و نیاز آنان برنامه‌ریزی نمایند. این تحقیق به منظور تعیین وضعیت اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و نحوه گذران اوقات فراغت سالمندان انجام گرفت. مواد و روش‌ها: طی یک پژوهش توصیفی - تحلیلی، ۱۰۲۴ نفر از سالمندان، با استفاده از پرسشنامه و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مورد بررسی قرار گرفتند. برای تحلیل داده‌های کیفی، داده‌ها به صورت کمی درآمده و رتبه‌بندی «خوب، متوسط و ضعیف» انجام شد. از آزمون‌های χ^2 و ضریب همبستگی اسپیرمن در سطح معنی‌داری ۵ درصد استفاده گردید.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که اکثر سالمندان (۶۹/۲۳٪) وضعیت اقتصادی متوسط دارند و وضعیت اجتماعی بیشتر آنان (۶۹/۰۲٪) نیز متوسط می‌باشد. وضعیت بهداشتی سالمندان نیز بیانگر وجود اختلالاتی مانند افزایش فشارخون (۸۰/۶٪) و مشکلات دفعی (۷۶/۷٪) می‌باشد. گرچه وجود مشکلات بینایی (۴۶/۹٪)، شنوایی (۲۹/۳٪) و حرکتی (۲۸/۲٪) نیز قابل توجه بود. ارتباط معنی‌دار بین وضعیت اقتصادی و جنس ($P=0.0003$)، سن و وضعیت اجتماعی ($P=0.000$) مشاهده گردید؛ در سایر موارد ارتباط معنی‌دار نبود.

نتیجه‌گیری: متوسط بودن وضعیت اقتصادی سالمندان نشان می‌دهد که این قشر جامعه نیاز به مراقب بیشتری از نظر مالی دارند. نتایج، همچنین نشان داد که وضعیت فعالیت‌های اجتماعی اکثر سالمندان در حد متوسط است، که می‌تواند ناشی از افزایش سن و از بین رفتن انگیزه‌های زندگی باشد. در مجموع اکثر سالمندان مشکلات جسمانی زیادی را مطرح کرده‌اند که توجه برنامه‌ریزان سیستم بهداشت و درمان جامعه را به جهت کمک به سالمندان طلب می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: وضعیت اقتصادی، وضعیت اجتماعی، وضعیت بهداشتی، نحوه گذران اوقات فراغت، سالمندان

مقدمه

اکثر کشورهای در حال توسعه جهان تاکنون پیچیدگی‌های اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی انتقال جمعیتی که به «پیر شدن ملت‌ها» مشهور است را درک کرده‌اند. موضوع مهم این است

که با گذشت زمان، شمار سالمندان با نرخ رشد فزاینده‌تری از کل جمعیت افزایش خواهد یافت. در حال حاضر در اغلب کشورهای منطقه، افراد ۶۰ سال و بالاتر ۴-۵ درصد کل جمعیت را تشکیل می‌دهند و هر سال این تعداد افزایش یافته و پیش‌بینی می‌شود که ظرف ۱۰ سال آینده جمعیت سالمندان،